

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра історіографії, джерелознавства та археології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

_____ **Вступ до спеціальності. II Частина** _____
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ бакалавр _____

галузь знань _____ 03 гуманітарні науки _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 032 Історія та археологія _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ 032 Історія та археологія _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____ Історія та археологія _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____
(обов'язкова / за вибором)

факультет _____ Історичний факультет _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету (інституту, центру)

“__25__” _____ червня _____ 2018__ року, протокол №_6_

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кісельова Юлія Анатоліївна – канд. іст. наук, доцент кафедри історіографії, джерелознавства та археології.

Програму схвалено на засіданні кафедри історіографії, джерелознавства та археології

Протокол від “__24__” _____ травня _____ 2018__ року №_9_

Завідувач кафедри _____

_____ С. І. Посохов
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією історичного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “__08__” _____ червня _____ 2018__ року №_10_

Голова методичної комісії _____

_____ О. І. Тумаков
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності – 032 Історія та археологія (бакалаври)

1. Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи фахової діяльності істориків.

1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є:

Ознайомити студентів із основами майбутньої фахової діяльності, зокрема, сформувати уявлення про специфіку історичного пізнання та особливості проведення історичних досліджень.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Ознайомити з соціальними функціями історичної науки та критеріями професіоналізму істориків;
- Пояснити специфіку історичних джерел та методів роботи з ними;
- Сформувати загальні уявлення про тенденції розвитку історичного знання та новітні дослідницькі напрями історичних студій;
- Ознайомити з основами наукового дослідження на прикладі кваліфікаційної роботи.

1.3. Кількість кредитів – 2

1.4. Кількість годин – 60

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
32 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
28 год.	110 год.

Індивідуальні завдання
10 год.

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- розуміти специфіку історичного пізнання;
- основні методи історичного дослідження;
- етапи та особливості проведення наукового історичного дослідження.

вміти:

- оволодіти початковими навичками роботи з історичними джерелами, спеціальною та загальною літературою;
- набути навичок критичного мислення
- визначати мету та завдання власних історичних досліджень.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Специфіка історичного пізнання.

ТЕМА 1. Специфіка історичного пізнання.

Зміст: Предмет курсу. Специфіка сучасного історичного пізнання. Соціальні функції історичної науки. Критерії професіоналізму істориків. Етика історика.

ТЕМА 2. Особливості проведення наукового дослідження.

Зміст: Визначення теми дослідження. Особливості організації дослідницької роботи. Значення студентської кваліфікаційної роботи. Структура вступу до кваліфікаційної роботи на історичному факультеті. Особливості наукового стилю. Фактори успішного захисту дослідницької роботи.

Розділ 2. Основи фахових знань істориків.

ТЕМА 3. Історичні джерела та методи роботи з ними.

Зміст: Поняття історичного факту та історичного джерела. Інформаційна невичерпність історичного джерела. Запитання до історичних джерел. Типи та види джерел, принципи класифікації джерел. Особливості критики джерел.

ТЕМА 4. Історія історичного знання.

Зміст: Становлення історизму. Особливості історичної свідомості, історичного знання та історичної науки. Історія та пам'ять. Сутність історіографії як історичної дисципліни.

ТЕМА 5. Методологічні основи історичного пізнання.

Зміст: Гіпотези та теорії в історичній науці. Уявлення про специфіку методів історичного пізнання. Поняття як інструментарій історика. Новітні дослідницькі напрями історичних студій.

ТЕМА 6. Академічна доброчесність.

Зміст: Умови, що сприяють поширенню культури академічної недоброчесності. Плагіат та його види. Наслідки академічної нечесності. Види боротьби за академічну доброчесність: досвід вітчизняних та закордонних вузів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Специфіка історичного пізнання.												
ТЕМА 1. Специфіка історичного пізнання.	8	4				4	22	2				20
ТЕМА 2. Особливості проведення наукового історичного дослідження.	18	8				10	32	2				30
Разом за розділом 1	26	12				14	54	4				50
Розділ 2. Основи фахових знань істориків												
ТЕМА 3. Історичні джерела та методи роботи з історичними джерелами.	10	6				4	22	2				20
ТЕМА 4. Історія розвитку історичного знання.	8	4				4	22	2				20
ТЕМА 5. Методологічні основи історичного пізнання.	12	6				6	22	2				20
ТЕМА 6. Академічна доброчесність.	4	4										
Разом за розділом 2	34	20				14	66	6				60
Усього годин	60	32				28	120	10				110

Структура лекцій		
Тема 1. Специфіка історичного пізнання		
Лекція 1. Специфіка історичного пізнання.	2	
Лекція 2. Критерії професіоналізму історика.	2	
Тема 2. Особливості проведення наукового історичного дослідження.		
Лекція 3. Значення та особливості організації дослідницької роботи.	2	
Лекція 4. Структура вступу до курсової роботи.	2	
Лекція 5. Бібліографічна евристика. Особливості бібліографічного опису літератури.	2	
6 Ділова-гра «Суд над курсовою роботою».	2	

ТЕМА 3. Історичні джерела та методи роботи з історичними джерелами.		
Лекція 7. Поняття історичного джерела	2	
Лекція 8. Класифікація джерел	2	
Лекція 9. Критика джерел	2	
ТЕМА 4. Історія розвитку історичного знання.		
Лекція 10. Особливості розвитку історичних знань.	2	
Лекція 11. Історіографія як дисципліна.	2	
ТЕМА 5. Методологічні основи історичного пізнання		
Лекція 12. Особливості історичних методів пізнання.	2	
Лекція 13. Поняттєвий апарат історичного дослідження	2	
Лекція 14. Нові напрямки історичних досліджень	2	
ТЕМА 6. Академічна доброчесність.		
Лекція 15. Академічна доброчесність	2	
16 Ділова-гра «Апология студентської доброчесності»	2	

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з відеоматеріалами з теми курсу.	2
2	Ознайомлення з роботою М. Вебера «Наука як професія та покликання»	2
3	Опрацювання літератури з історії фальсифікації джерел	4
4	Аналіз афоризмів істориків з теми курсу	4
5	Написання есе "Інтерпретація у проекті "Карта історії"	6
6	Написання вступу до кваліфікаційної роботи.	10
	Разом	28

7. Індивідуальні завдання

Написання есе (за вибором студентів), написання «Вступу до кваліфікаційної роботи».

8. Методи навчання

Основною формою навчання є читання *лекцій* з тем курсу. Всі лекції супроводжуються мультимедійними *презентаціями*. Курс розміщено в системі дистанційного навчання. На лекціях організовуються студентські дискусії з питань, що розглядаються.

Допоміжними методами навчання є проведення *консультацій* з проблем написання індивідуального завдання.

9. Методи контролю

Поточний контроль рівня знань студентів передбачає перевірку самостійної роботи студентів. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- контроль за відвідуванням занять студентами;
- контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання (читання обов'язкової наукової літератури) у ході опитування та проведення співбесід під час аудиторних занять;
- контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання матеріалу у вигляді перевірки індивідуального завдання «Вступ до кваліфікаційної роботи».

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється в кінці семестру у формі письмового заліку.

При виведенні загальної оцінки студента беруться до уваги результати поточного та підсумкового контролю.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
T1	T2	T3	T4					100
					50	50	50	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Базова література

Блок М. Апология истории или ремесло историка. – М., 1973. – 256 с.

Коллингвуд Р. Дж. Идея истории. Автобиография. – М. 1980. – 485 с.

Нові підходи до історіописання / за ред. П. Берка. – К., 2010. – 368 с.

Про А. Двенадцать уроков по истории. – М., 2000. – 336 с.

Тош Д. Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка / пер. с англ. – М, 2000. – 296 с.

Февр Л. Бои за историю. – М., 1991. – 635 с.

Эко У. Как написать дипломную работу: гуманитарные науки. – М., 2003. – 240 с.

Яковенко Н. Вступ до історії. – К., 2007. – 375 с.

Рекомендована література

Барг М. А. Эпохи и идеи. Становление историзма. – М., 1987. – 348 с.

Джерелознавство історії України. Довідник. – К., 1998.

- Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле. – К., 2012. – 262 с.
- Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. – Л., 1999.
- Исследование: шестнадцать уроков для начинающих авторов /У. К. Бут, Г. Дж. Коломб, Дж. М. Уильямс; пер. с англ. А. Станиславского. - 2-е изд., испр. и доп. – М., 2007. – 360 с.
- Источниковедение: Теория. История. Метод. Источники российской истории : учеб. пособие для гуманит. спец. / Данилевский И.Н., Кабанов В.В., Медушевская О.М., Румянцева М.Ф. - М., 1998.
- Історіографічний словник: навч. посібник. – Х., 2004.
- Ковальченко И.Д. Методы исторического исследования. – М., 2003.
- Козеллек Р. Минуле майбутнє. Про семантику історичного часу / пер. з нім. – К., 2005 . – 380 с.
- Колесник І.І. Українська історіографія (XVIII – початок XX ст.). – К., 2000.
- Копосов Н.Е. Как думают историки. – М., 2001. – 325 с.
- Ле Гофф Ж. История и память. - М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2013. - 303 с.
- Мегилл А. Историческая эпистемология. – М., 2009.
- Репина Л.П., Зверева В.В., Парамонова М.Ю. История исторического знания. – М., 2004.
- Рохас Карлос А. А. Историография в XX веке. История и историки между 1848 и 2015 годами. – М.: Круг, 2008. – 164 с.
- Савельева И. М., Полетаев А. В. История и время. В поисках утраченного. – М., 1997. – 800 с.
- Савельева И.М., Полетаев А.В. Теория исторического знания : учебное пособие для вузов. - СПб., 2008.
- Сорочан С. Б. Ремесло медиевиста. Основы научно-исследовательской работы: учебное пособие. – Х., 2013. - 172 с.
- Ярская-Смирнова Е. Создание академического текста: учеб. пособие для студентов и преподавателей вузов. – М., 2013. – 156 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- Научная электронная библиотека e-library (<http://elibrary.ru/defaultx.asp>)
- Сайт Historians.in.ua (<http://www.historians.in.ua/index.php/en/>)
- Інститут історії України НАН України (www.history.org.ua/)
- Курс розміщений у дистанційній системі навчання університету